

mere fremtrædende, efterhaanden som vi see, at der i selve Befolkningen opstaaer Forbrydelser af en heel anden Art end tidligere, i hvilken Henseende jeg skal bemærke, at ligesom der tidligere mange Steder har bestaaet hele Bander af Nøvere, der ligesom danne et Samfund for sig og truede Retsfikkerheden, seer man nu en finere Slags Nøvere, Bedragerere, Tyve o. s. v., der danne hele Selskaber, som ofte omspænde Samfundet, og som til enkelte Tider og paa enkelte Steder, hvor Retspleien er kommen i Forsald, blive af den største Fare for den hele Samfundssikkerhed — under saadanne Forhold gaaer det ikke an at sige: Det, hvorpaa det kommer an, er at værne om den Anklagede, Retsfikkerheden er tilsvækkelig betrygget, den behøver vi ikke at styrke. Jo, begge Dele maae vi have for Øie, og fremfor Alt skal man dog ikke opstille den høist uforstandige og eenfaldige Sætning, at fordi den Anklagede eller Sigtede bliver forhørt, saa er alt Andet, hvad man kan gjøre, slet Intet. Som om Offentlighed, Minutilighed i Retspleien, det at Bevissreglerne forandres, at Anklagegrundsætningen gjennemføres, at den Anklagede stilles for sine Dommere med sin Forsvarer ved Siden og med Anklageren stillet ligeoverfor næsten som Ligemand, kontrolleret og holdt tilbage af Dommeren — som om alt dette var Intet, saasnart der kun bliver noget som helst Forhør over den Anklagede! Dette er en i den Grad uforstandig Tale, at man maa forbauses derover. Enhver, der kjender det Mindste til Historien, f. Ex. til Retstilstanden i Frankrig før 1789, og den, der er gjældende efter den Tid — jeg undtager naturligvis Rædselsperioden — vil erkjende, at med alle de Feil og Mangler, som endnu findes i Frankrig, og skjøndt man maatte ønske, at ganske andre Principer i mange Punkter bleve gennemførte, Tilstanden dog er uendelig meget bedre end tidligere. Der er steet Fremskridt, som maae forbause, netop naar vi betænke de Rystelser, Frankrig har lidt under. Det, man maa lægge Vægt paa, er paa den ene Side, at den Anklagede eller Sigtede ikke gaaer fuldkommen fri for at blive udspurgt, og paa den anden Side, at Alt gjøres for at forhindre, at Underdommeren eller Anklageren ved Næv-

ningeretterne eller Nævningedommeren, dersom han skal forhøre, begaaer noget som helst Misbrug. Alt denne Anskuelse ogsaa mere og mere er bleven fremherskende i det Land, hvor Nævningeinstitutionen er ældest og har flaaet meest Rod, skal jeg søge ved enkelte Beviser at godtgjøre. Jeg troer, det vil erkjendes, at den skarpsindigste juridiske Skribent, som England har haft, eller ialtsald den, der har behandlet Bevissvæsenet og Undersøgelsen med største Skarpsindighed og Dygtighed, det er Bentham. Med den høitæredede Formands Tillidelse skal jeg oplæse et Par Ord, han har sagt. Han siger i et Skrift om Beviser efterat have omtalt Nødvendigheden af, at Anklagede spørges, og det navnlig af Hensyn til den Usthyldige. „Hvilken er den Usthyldiges største Interesse? Hvilket er hans meest levende Ønske? Det er jo aabenbart at sprede den Taage, som omgiver hans Opsørfel, at give alle de Dødsstraffinger, som kunne stille ham i det sande Lys, fremkalde Spørgsmaal, besvare Spørgsmaal og flaae Anklageren af Marken. See — siger han — det er det Ønske, som maae besjæle ham. Enhver Enkelthed under Undersøgelsen er en Ring i den Kjede af Beviser, som ville godtgjøre hans Usthyldighed.“ Dette er i mine Tanker sande Ord, hvor det gjælder en Usthyldig. Saaledes stiller det sig ikke for den Skyldige, det er vistnok; men skulde vi virkelig i den Grad frygte for, at den Skyldige bliver spurgt, at vi ikke skulde tillade det, selv om det i højeste Maaade var i Retsfikkerhedens Interesse, og selv om han ikke i nogen Maaade tvinges til at svare, men man endog minder ham om, at han ikke er forpligtet dertil, men vel, at han kan skade sig selv ved ikke at svare? Jeg troer ikke, at man med noget som helst Skin af Ret kan fordre Sligt. Det er af dobbelt Betydning hos os, at vi ikke gaae for vidt i Hensynet til Anklagede. I England har man ofte søgt Trang til at styrke Retsfikkerheden, og det ved uheldige Midler. Man har saaledes tidligere benyttet den Udvei at fritage Medanklagede for Tiltale og Straf, og da brugt dem som Vidner — de saakaldte Kronvidner; det var naturligvis en høist uheldig Udvei. Som jeg i forrige Session berørte, har man i den senere